Lieta Nr.C26137713

Spriedums

Latvijas Republikas vārdā

Rēzeknes tiesa šādā sastāvā: tiesnesis D.Zamjatins

ar sekretāri I.Muhambergu

2014.gada 15.aprīlī izskatīja atklātā tiesas sēdē Rēzeknē, Dārzu ielā 24

civillietu: sabiedrība ar ierobežotu atbildību „RT Piedziņas grupa" prasībā pret /pers. A/ par parāda piedziņu, un

konstatēja:

sabiedrība ar ierobežotu atbildību „RT Piedziņas grupa" (turpmāk tekstā – SIA „RT Piedziņas grupa") iesniedza tiesā prasību pret /pers. A/ par parāda piedziņu. Prasītājs lūdz piedzīt no atbildētāja parādu Ls 2`677,30, valsts nodevu Ls 272,09, ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus Ls 3,30; atzīt prasītāja tiesības saņemt procentus par kapitāla lietošanu 6% apmērā gadā no piespriestās, bet nepiedzītās summas par laika posmu līdz sprieduma izpildes dienai.

Prasības pieteikumā prasītājs norādīja, ka 2007.gada 20.aprīlī AS „Latvijas Krājbanka" noslēdza ar atbildētāju patēriņa kredītalīgumuNr.RE00-07-P-149 par Ls 3`000,00 aizdevuma piešķiršanu ar procentu likmi par aizdevuma izmantošanu - 20% gadā. Saskaņā arlīgumuaizdevuma pilnīgas atmaksas termiņš bija 2011.gada 10.marts. Aizdevuma līguma 5.5.punkts paredz par termiņā nesamaksātu aizdevumu un/vai procentiem aizņēmēja pienākumu maksāt līgumsodu 0,5% dienā no nokavētās summas, bet 10.2.punkts paredz akciju sabiedrības „Latvijas Krājbanka" tiesības vienpusēji izbeigt Aizdevuma līgumu, pieprasot aizņēmējam samaksāt izsniegto aizdevumu, līgumsodu un aizdevuma procentus. Ar 2009.gada aprīļa mēnesi atbildētājs pārstāja veikt maksājumus saistību, kas izriet no Aizdevuma līguma, izpildei.

2009.gada 28.oktobrī akciju sabiedrība „Latvijas Krājbanka" un sabiedrība ar ierobežotu atbildību „RT Piedziņas grupa" noslēdza Cesijas līgumu, saskaņā ar kuru banka nodeva prasītājam savas prasījuma tiesības pret atbildētāju.

2011.gada 6.janvārī atbildētājam nosūtīts paziņojums par Cesijas līguma noslēgšanu ar lūgumu norēķināties par kavētajām saistībām, brīdinot ka saistību neizpildes gadījumā prasītājs vērsīsies tiesā ar prasību par parāda piedziņu.

Par laika posmu no 2007.gada 20.aprīļa līdz 2009.gada 28.oktobrim parāda summa ir Ls 2`677,30, kas sastāv no kavētās pamatsummas Ls 1`963,33, līgumiskajiem procentiem par laika periodu no 2009.gada 26.marta līdz 2009.gada 28.oktobrim Ls 248,00 un līgumsoda par laika periodu no 2009.gada 26.marta līdz 2009.gada 28.oktobrim Ls 465,97 apmērā.

Prasība pamatota ar Civillikuma 1425., 1587., 1589., 1652.panta pirmās daļas 3.punktu, 1716., 1717., 1720., 1721., 1753., 1755., 1756., 1765., 1793., 1798., 1804., 1805., 1832., 1943., 1946.

Uz tiesas sēdi prasītāja pārstāvis nav ieradies, rakstiski paziņojis, ka prasību uztur pilnā apmērā un lūdz to apmierināt, kā arī lūdz izskatīt lietu bez prasītāja pārstāvja klātbūtnes (lietas 24.lapa). Tiesa uzskata, ka lieta izskatāma prasītāja pārstāvja prombūtnē.

Atbildētājs /pers.A/ uz tiesas sēdi nav ieradies, par neierašanās iemesliem nav paziņojis. Par tiesas sēdes vietu un laiku atbildētājam bija paziņots Civilprocesa likuma 56.pantā noteiktajā kārtībā, pavēsti nosūtot ierakstītā sūtījumā uz atbildētāja deklarētās dzīvesvietas adresi. Tiesa uzskata, ka atbildētāja ir pienācīgi paziņots par tiesas sēdes vietu un laiku, līdz ar ko lieta izskatāma atbildētāja prombūtnē.

Tiesa, novērtējusi visus lietā esošos pierādījumus, uzskata, ka prasība ir pamatota un apmierināma daļēji.

2007.gada 20.aprīlī AS „Latvijas Krājbanka" noslēdza ar atbildētāju patēriņa kredītalīgumuNr. RE00-07-P-149 par Ls 3`000,00 aizdevuma piešķiršanu (turpmāk tekstā – Līgums) ar procentu likmi par aizdevuma izmantošanu - 20% gadā (Līgums 4.5.punkts) (lietas 8.lapa). Aizdevuma pilnīgas atmaksas termiņš bija noteikts Līguma 4.3.punktā – 2011.gada 10.marts.

Starp pusēm bija noslēgts aizdevuma līgums Civillikuma 1934.panta izpratnē, kas nosaka, ka ar aizdevuma līgumu jāsaprot zināma daudzuma atvietojamu lietu nodošana īpašumā, ar pienākumu atdot saņemto tādā pašā daudzumā un tādas pašas šķiras un labuma lietās.

2009.gada 28.oktobrī akciju sabiedrība „Latvijas Krājbanka" un sabiedrība ar ierobežotu atbildību „RT Piedziņas grupa" noslēdza Cesijas līgumu, saskaņā ar kuru banka nodeva prasītājam savas prasījuma tiesības pret atbildētāju (lietas 9.lapa).

Civillikuma 1793.pants nosaka, ka prasījumi var pāriet no agrākā kreditora uz jaunu ar cesiju, kura notiek pēc tiesiska darījuma, vienalga vai kreditors to noslēdzis uz likumiska pienākuma pamata, vai labprātīgi. Pēc Civillikuma 1801.panta cesijas līgumu starp prasījuma atdevēju kreditoru (cedentu) un to personu, kam to atdod (cesionāru), var noslēgt jebkādā formā. Parādnieka piekrišana, pret kuru prasījums vērsts, nav vajadzīga, un cesija ir spēkā, pat ja viņš neko nezina par to.

Prasītājs savas saistības, kas izriet no Līguma ir izpildījis, pārskaitot 2007.gada 20.aprīlī aizdevuma summu Ls 3000,00 atbildētāja kontā (lietas 13.lapa).

Civillikuma 1943.pants nosaka, ka aizņēmējam jāatdod tāda pati summa vai tāds pats daudzums, kādu viņš saņēmis. Arī ar Patēriņa kredīta noteikumu (turpmāk tekstā – Noteikumi), kurus atbildētājs parakstīja slēdzot Līgumu, 8.1.punktu paredzēts, ka aizņēmējam ir pienākums atmaksāt saņemto Patēriņa kredītu, samaksāt Procentus un pienācīgi izpildīt citas Līgumā un Noteikumos noteiktās saistības.

Civillikuma 1587.pants nosaka, ka tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus.

Tādējādi, atbildētājam ir pienākums atmaksāt saņemto aizdevumu. Lietā nav pierādījumu tam, ka atbildētājs būtu pilnībā atmaksājis parādu, līdz ar ko no atbildētāja prasītāja labā piedzenams parāds EUR 2`793,57 (Ls 1`963,33 (lietas 12.lapa)).

Ar Noteikumu 5.2.punktu paredzēts, ka banka aprēķina procentus no neatmaksātā kredīta atlikuma; tie jāmaksā no dienas, kad patēriņa kredīts izsniegts, līdz tā pilnīgas atmaksas dienai. Civillikuma 1946.pants nosaka, ka procenti par aizdevumiem dodami tikai tad, ja tie bijuši tieši norunāti vai ja parādnieks pielaidis nokavējumu.

Par cik Līguma 4.5.punktā bija tieši norunāti procenti, atbildētājam ir pienākums maksāt arī līgumiskos procentus – 20%, līdz ar ko no atbildētāja prasītāja labā piedzenami līgumiskie procenti EUR 352,87 (Ls 248,00) par laiku no 2009.gada 26.marta līdz 2009.gada 28.oktobrim.

Ņemot vērā minēto, tiesa secina, ka atbildētājs nav izpildījis ar Līgumu uzņemtās saistības, ir iestājies parādnieka nokavējums Civillikuma 1652. panta 3.punkta izpratnē. Līguma 5.5. un Noteikumu 8.punkts paredz, ka aizņēmējam ir jāmaksā līgumsods 0,5% apmērā dienā par termiņā nesamaksātu kredītu vai procentiem.

Saskaņā ar Civillikuma 1716.panta pirmo daļu līgumsods ir pametums, ko kāda persona uzņemas ciest sakarā ar savu saistību neizpildi vispār, nepienācīgu izpildi vai neizpildīšanu īstā laikā (termiņā).

1717.pants nosaka, ka līgumsodu var pievienot katram līgumam, un to var noteikt nevien naudā, bet arī citās vērtībās. Līgumsoda apmēru noteic līdzēji, un tas nav aprobežots ar zaudējumu lielumu, kādi paredzami no līguma neizpildīšanas. Tādējādi, līgumsods ir līguma blakus noteikums, kas nosacīts ar pušu gribu un kas nesaraujami saistīts ar pašu līgumu.

Par cik Līgumā bija paredzēta līgumsoda samaksā par katru nokavējuma dienu, tiesa nonāk pie secinājuma, ka Līgumā paredzētais līgumsods ir pieaugošs, līdz ar ko, nosākot tā apmēru naudā, ir jāņem vērā Civillikuma 1716.panta trešo daļu, kurā noteikts, ka līgumsods par saistību nepienācīgu izpildi vai neizpildīšanu īstā laikā (termiņā) var tikt noteikts pieaugošs, taču kopumā ne vairāk par 10 procentiem no pamatparāda vai galvenās saistības apmēra.

Saskaņā ar Civillikuma 1720.panta otro punktu kreditors var prasīt kā līgumsodu, tā arī līguma izpildīšanu, ja līgumsods bijis norunāts ne tik daudz par neizpildīšanu vispār, kā par neizpildīšanu īstā laikā. Tādējādi, prasītājam ir tiesība prasīt gan Līguma izpildi, proti: atmaksāt parādu un samaksāt procentus; tā arī prasīt samaksāt līgumsodu.

Tomēr tiesa uzskata, ka pieprasītā līgumsoda apmērs –Ls 465,97, nav pamatots.

Atbilstoši jau stabili noteiktajai tiesu praksei ir atzīstams, ka līgumsods ir aprobežots arī ar citiem noteikumiem un taisnīguma principu, līdz ar ko tiesai, balstoties uz taisnīguma apziņu un vispārējiem tiesību principiem, ir tiesības pielīgto līgumsodu samazināt.

Civilprocesa likuma 5.panta sestā daļa paredz, ka piemērojot tiesību normas, tiesa ņem vērā judikatūru.

Augstākās tiesas Senāta 2005.gada 26.janvāra spriedumā Nr.SKC-48 Senāts ierobežojot līgumsodu, atsaucoties uz Civillikuma 1.pantā minēto labas ticības principu, apstiprināja apelācijas instances tiesas argumentu, ka kreditors, ilgā laika posmā neceļot prasību pret atbildētāju, iegūst iespēju iedzīvoties uz parādnieka rēķina, kas nav uzskatāma par godprātīgu rīcību.

Civillikuma 1.pants nosaka, ka tiesības izlietojamas un pienākumi pildāmi pēc labas ticības. Minētajā tiesību normā norādītais labas ticības princips nozīmē, ka katram civiltiesiskās saistības dalībniekam savas subjektīvās tiesības jāīsteno un subjektīvie pienākumi jāpilda, ņemot vērā pretējās puses intereses.

No parāda aprēķina (lietas 12.lapa) ir redzams, ka pēdējo maksājumu atbildētājs veica 2009.gada 25.martā, bet līgumsods pēc Līguma aprēķināts par laiku no 2009.gada 15.aprīļa līdz 2009.gada 28.oktobrim aptuveni 24% apmērā no pamatparāda.

Līdz ar to aprēķinātais līgumsods atzīstams par nesamērīgu. Tiesa ņem vērā judikatūrā paustās atziņas, kurās norādīts uz tiesas tiesībām vērtēt līgumsoda samērīgumu un taisnīgumu pēc tiesas ieskata saskaņā ar Civilprocesa likuma 5.pantā norādīto taisnības apziņu un vispārīgiem tiesību principiem [sk.: Augstākās tiesas Senāta 2008.gada 14.maija spriedumu lietā Nr.SKC-212].

Vērtējot līgumsoda proporcionalitāti, jāvadās no samērīguma kritērija, kas izriet no labas ticības principa, ievērojot, ka „pie

samērīguma noteikšanas jāņem vērā visas kreditora intereses un parādnieka spējas" [sk.: Autoru kolektīvs prof. K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā. Latvijas Republikas Civillikuma komentāri. Saistību tiesības (1401.-2400.p.). Rīga: Mans Īpašums, 2000, 225.lp.].

Civillikuma 1724.[1]nosaka, ka tiesa samazina pieprasīto līgumsodu līdz saprātīgam apmēram, ja tas ir pārmērīgs, salīdzinot ar neizpildīšanas vai nepienācīgas izpildīšanas radīto zaudējumu vai ņemot vērā citus apstākļus.

Izvērtējot lietas materiālus tiesa uzskata, ka šajā gadījumā, līgumsods ir sodošs, nevis tam ir zaudējumu atlīdzinošs raksturs, tādējādi tas neatbilst vispārējiem taisnīguma un samērīguma principiem, tāpēc tas ir samazināms.

Turklāt, ar 2014.gada 1.janvāri stājas spēkā grozījumi Civillikuma 1716.pantā, kura trešajā daļā noteikts, ka līgumsods par saistību nepienācīgu izpildi vai neizpildīšanu īstā laikā (termiņā) var tikt noteikts pieaugošs, taču kopumā ne vairāk par desmit procentiem no pamatparāda summas. Kaut arī šī likuma redakcija nav piemērojama konkrētajā strīdā, minētais raksturo judikatūras par līgumsoda piemērošanu vispārējās tendences, proti, līgumsoda piemērošana nedrīkst būt kreditora iedzīvošanas avots, tam jābūt taisnīgam un samērīgam ar nodarīto kaitējumu un tas norāda uz likumdevēja izpratni par šo tiesību institūtu un tā juridisko dabu.

Saskaņā ar Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta Tiesu prakses līgumsodu piemērošanā atziņām, tiesai, vērtējot līgumsoda samērīgumu, jāievēro ekvivalences principa īstenošana, lai izslēgtu pārmērīgu iedzīvošanos uz cita tiesisko attiecību dalībnieka neveiksmju vai neizdarības rēķina. Par kritērijiem, pēc kuriem izvērtējama ekvivalence, var kalpot:

a) samērs, kādā līgumsods ir ar saistības pārkāpuma mantiskajām sekām, tostarp radītajiem zaudējumiem;

b) naudas maksājumos jau noteiktie likumiskie procenti par sveša kapitāla lietošanu kā iespējamo zaudējumu kompensācija;

c) nozaru rentabilitāte, tas ir, cik lielu peļņu nes ieguldītie līdzekļi katrā konkrētā nozarē.

Prasītājs nav norādījis uz zaudējumiem, kas radušies parādnieka nokavējuma dēļ. Līgumiskie procenti par sveša kapitāla lietošanu atbildētājam ir aprēķināti un piedzenami. Šie procenti kompensējot iespējamos zaudējumus, mazina pārkāpuma sekas. Ņemot vērā to, ka aizdevējs bija banka, bet prasītājs ir tikai cesionārs, saskaņā ar Finanšu un kapitāla tirgus komisijas datiem "Banku darbība Latvijā 2013.gadā" Latvijā strādājošo banku kapitāla atdeve 2013.gadā sastādīja 8.56% [sk.: http://www.fktk.lv/texts_files/FKTK_prezentacija_Banku_darbiba_2013.pdf]. Ņemot vērā visu augstākminēto, tiesa konstatē, ka aprēķinātais līgumsods ir pretrunā ar soda samērīguma un taisnīguma principiem un atzīst, ka prasība daļā par līgumsoda piedziņu ir apmierināma daļēji, tādēļ no atbildētājas prasītāja labā piedzenams līgumsods, nepārsniedzot 10% no parāda pamatsummas, tas ir, Ls 46,60 jeb EUR 66,31, savukārt pārējā daļā prasība par līgumsoda piedziņu ir noraidāma.

2011.gada 6.janvārī atbildētājam tika nosūtīts paziņojums par Cesijas līguma noslēgšanu ar lūgumu norēķināties par kavētajām saistībām līdz 2011.gada 7.februārim (lietas 15.lapa). Tādējādi, tiesa uzskata, ka prasītājs pienācīgi paziņoja atbildētājam par to, ka viņam pieder prasījuma tiesības, kas izriet no Līguma, līdz ar to prasītājs atzīstams par labticīgo prasītāju.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 195.pantu, Civillikuma 1765.panta pirmo un otro daļu un ņemot vērā to, ka atbildētājs ir patērētājs, par ko liecina Līguma 4.1.punktā noteiktais aizdevuma mērķis – dzīvokļa remonts (Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 1.panta 3.punkts), prasītājam nosakāmas tiesības saņemt likumiskos procentus 6% gadā no piespriestās, bet vēl piedzītās pamatparāda summas par laiku no tiesas dienas līdz sprieduma izpildei vai izsoles dienai.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.pantu no atbildētāja prasītāja labā piedzenama samaksātā valsts nodeva EUR 387,15 (Ls 272,09), ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi EUR 4,70 (Ls 3,30).

Pamatojoties uz iepriekš teikto un saskaņā ar Civilprocesa likuma 193.pantu, 195.pantu, 204[1].pantu, tiesa

nosprieda:

sabiedrības ar ierobežotu atbildību „RT Piedziņas grupa" prasību pret /pers. A/ par parāda piedziņu apmierināt.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, sabiedrības ar ierobežotu atbildību „RT Piedziņas grupa", reģistrācijas Nr.40103212527, labā pamatparādu EUR 2`793,57, līgumiskos procentus par laika periodu no 2009.gada 26.marta līdz 2009.gada 28.oktobrim EUR 352,87, līgumsodu par laika periodu no 2009.gada 26.marta līdz 2009.gada 28.oktobrim EUR 66,31, samaksātās valsts nodevas daļu EUR 327,73, ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus EUR 4,70, kopā EUR 3`545,18 (trīs tūkstoši pieci simti četrdesmit pieci un 31/100 *euro*).

Noteikt sabiedrības ar ierobežotu atbildību „RT Piedziņas grupa" tiesības saņemt likumiskos procentus – 6% (seši procenti) gadā no piespriestās, bet faktiski nepiedzītas pamatparāda summas par laiku no 2014.gada 15.aprīļa līdz sprieduma izpildei vai izsoles dienai.

Pārējā daļā prasību noraidīt.

Noteikt /pers.A/ termiņu sprieduma labprātīgai izpildei – desmit dienas no šī sprieduma likumīgā spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Latgales apgabaltiesai divdesmit dienu laikā, sūdzību iesniedzot Rēzeknes tiesā.

Tiesnesis: